

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Стефка Иванова Георгиева –

Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

за дисертационния труд на

Николина Николаева Нечаева

на тема:

**“Деминутивите в съвременната руска реч
(Функционално-прагматичен аспект)”**

за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

в научна област 2. Хуманитарни науки,

професионално направление 2.1 Филология

Научна специалност: Славянски езици (Съвременен руски език - Прагматика),

Софийски университет “Св. Климент Охридски”,

Факултет по Славянски филологии, катедра “Руски език”

1. Данни за дисертанта

Асистент Николина Нечаева е завършила специалност „Руска филология“, степен „бакалавър (2003 – 2007 г.) и степен „магистър“ (2007 – 2008 г.) в СУ „Св. Кл. Охридски“. От 2007 г. и досега тя работи в СУ „Св. Кл. Охридски“ като асистент по руски език в катедра „Руски език“.

Ас. Николина Нечаева владее свободно руски език, английски език - добре.

2. Данни за дисертацията и автореферата

Представената за защита работа на Николина Н. Нечаева е посветена на актуален и специфичен проблем - деминутивността – една от най-развитите категории на руската реч, което го прави изключително важен за изучаващите руски език в чуждоезиковата среда.

Главен обект на работата е категорията деминутивност, която постоянно разширява сферата си на разпространение в ежедневната комуникация. Дисертантката си поставя за цел да разгледа формалните, семантични и прагматични

характеристики на изследваната категория и да докаже нейната уникалност като езиков феномен, който има собствена физиономия и лингвистични измерения. Поставените в изследването задачи са конкретни и достатъчно обхватни за да се разкрие спецификата на деминутивността. Избраните методи за изследване (контекстуално-съпоставителен анализ, метод на семантичната експликация и елементи на компонентен анализ) са достатъчни за всеобхватността на разглеждания проблем. Категорията е изследвана върху емпиричен материал от диалози (микродиалози) и отделни изказвания, подбрани от медиите, от литературни произведения и записи на устна реч, от интернет форуми и сайтове, а така също и данни от Националния електронен корпус на руския език. Обособени и анализирани са 201 микродиалози и отделни реплики, включващи деминутивни единици.

Работата е написана на български език и се състои от Увод, III основни глави, Заключение, Библиография, списък на използваната литература, включващ 141 заглавия, списък на съкращенията.

В *Увода* е обоснована актуалността на изследвания проблем, поставена е целта на изследването, определени са конкретните задачи и методите на изследване.

В I глава „*Теоретични основи на изследването*“ дисертантката представя операционалния терминологичен апарат, който използва в работата за анализ на категорията *деминутивност* в руския език. При наблюдението на феноминалната категория сполучливо са използвани различни изследователски ракурси. В дисертацията Н. Нечаева уточнява термина *деминутивност* на морфемно и семантично ниво, като се избягват ограничения, свързани с принадлежността на думата към определена част на речта. Сполучливо е използван структурният подход, който показва, че оценъчният и емоционално-емотивният компонент са неделима част от деминутивното значение. Подчертана е двойствената цел на деминутивите, които могат да функционират и като интензификатори, и като деинтензификатор. Убедителен е изводът на дисертантката, че включването на прагматичния компонент в смисъла на деминутивите прави невъзможен анализа им извън комуникативния акт и факторите, които го определят.

В глава II „*Особености на реализация на функциите на диминутивите в контекста на речевите актове*“ е направен анализ на прагматичните функции на диминутивите в рамките на отделните класове речеви актове. Разгледани са всички типове речеви актове (РА), като анализът им е съпроводен с ярки илюстративни примери и информация, засягаща основните им характеристики, стратегиите и тактиките, които най-често се реализират в техните рамки. Подчертана е специфичната особеност на диминутивните вокативи да се инкорпорират в различните класове РА, както и фактът, че диминутивите са едни от най-отворените за диминутивна употреба типове речеви актове.

В глава III „*Прагматични аспекти на употребата на диминутивните вокативи*“ е доказано, че в процеса на речевата интеракция диминутивните вокативи (ДВ) функционират като средство за терминиране на личностните и социалните връзки между комуникантите, регулират тоналността на разговора, задавайки определен стил на общуване и се използват като маркер за междуличностни отношения. Анализът на емпиричния материал показва, че ДВ подчертават или уточняват основното илокутивно намерение на говорещия.

В *Заключението* са направени конкретни изводи от изследването на диминутивите в съвременната руска реч.

Библиографията и *списъкът на източниците* включва 141 заглавия, с които авторката показва добро познаване на литературата по анализирания проблем.

Авторефератът на Н. Нечаева е построен логично, той дава добра представа за актуалността на изследвания проблем, за целите и конкретните задачи на дисертацията, за методиката на изследването, за съдържанието на работата, за направените изводи. В него са изложени основните теоретични постановки на автора, креативното му отношение към анализирания проблем. Той напълно отразява разработката в дисертацията.

3. Научни приноси

Работата на Н. Нечаева има определен принос в теоретичните изследвания на категорията деминутивност в руската разговорна реч. Приложен е функционално-прагматичният подход, който позволява да се разкрие многопластовостта както на ядрените, така и на периферните прагматични значения, които деминутивните деривати придобиват в руската речева практика. Това е първото комуникативно-прагматично изследване на руските деминутиви, което е проведено от български русист на богат емпиричен материал.

Практическият принос на изследването е несъмнен. За първи път тази категория се разглежда така многоаспектно. Трудът на Николина Нечаева несъмнено ще бъде полезен за всеобхватното описание на бъдещи съпоставителни руско-български лингвистични изследвания, за разработката на учебници, на учебни помагала, речници, спецкурсове, така и при преподаването и изучаването на руски език в чуждоезиковата среда.

В дисертацията на Николина Нечаева са очертани границите на категорията деминутивност, което я представя като езиково явление със собствен облик и поведение. Като изхожда от конкретния илюстративен материал, разгледан от различен ракурс, авторът на дисертацията прави редица оригинални изводи, свързани с актуализацията на деминутивното значение.

4. Публикации и участия в научни форуми.

По темата на дисертацията са публикувани 4 самостоятелни разработки в специализирани университетски сборници в български и руски издания.

5. Заключение

Представена е оригинална разработка на категорията деминутивност в съвременната руска реч, която хармонично се вписва в контекста на съвременните съпоставителни лингвистични изследвания. Авторката прилага специфичен подход при разглеждането на деминутивите в съвременната руска разговорна реч.

Считам, че представеният за рецензиране дисертационен труд представлява несъмнен научен интерес, отговаря на изискванията на Закона за РАС и му давам висока оценка.

Предлагам на **Николина Николаева Нечаева** да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Славянски езици (Съвременен руски език - Прагматика)“.

25. 04. 2016 г.

Гр. Пловдив

проф. д-р Стефка Иванова Георгиева